

Inhoud

De kracht van twee letters. Proloog 9

Deel 1: De oorlog voorbij (1944-1949)

Inleiding 23

1. De mooiste vrede. Toekomstplannen in oorlogstijd 27
2. De slag om de publieke opinie. Naoorlogse strijd om de media 35
3. Getroffen. Materiële schade en moeizaam herstel 56
4. Monddood. Het zwijgen van vijand en meelopers 76
5. Was samenwerking met de vijand geoorloofd? Grijsse visies op het jongste verleden 94
6. Helden of braveschoppers? Beeld en zelfbeeld van het verzet 110
7. Een mond vol spijkers. Vroege reacties op vervolging, genocide en de slachtoffers daarvan 126
8. Een domino-effect? Tweede Wereldoorlog, internationalisering, dekolonisatie 145
9. Dit door de nazi's volkomen uitgezeefde milieu. De naoorlogse schemer tussen vrede en onvrede 157

Deel 2: De oorlog die bleef (1950-1960)

Inleiding 179

10. In steen en stilte. Vroege herdenkingen van de oorlog 185
11. Van de regen in de drup. De Tweede Wereldoorlog als Koude Oorlogsinstrument 203
12. Lauwe soep. Over de groeiende neiging het jongste verleden te relativeren – en de woede daarover 222
13. Verleden in zwart, wit en grijs. Vroege beelden van de oorlog 244
14. Opwinding met mate. Beekman, Schokking en andere affaires 271

15. Het ontstaan van een icoon. De omwegen van Anne Frank 292
16. Een ongrijpbare schaduw. Vermogen en onvermogen bij de geslagenen 304
17. Kop op. Het jongste verleden en de mentaliteit van 'niet zeuren maar poetsen' 318

Deel 3: De oorlog die werd (1961-1980)

Inleiding 329

18. De schok van het bekende. Eichmann in Nederland 337
19. Beeldvorming. De oorlog in het publieke domein 360
20. Samenloop van omstandigheden. De oorlog in woelige tijden 387
21. Steeds weer maar nooit meer. De oorlog als politiek principe 414
22. Verandering van perspectief. Van daders naar slachtoffers 446
23. In en rond *Het Koninkrijk*. De oorlog van Loe de Jong 470
24. 'Onze democratie'. Van de ene affaire naar de andere 507

Deel 4: De oorlog die duurde (1981 en later)

Inleiding 537

25. Herinneringshausse, herdenkingsindustrie, geschiedenispolitiek. Oorlog aan alle kanten 543
26. Nooit meer Auschwitz. Hoe de oorlog in het teken van de Shoah kwam te staan 571
27. Het verhaal van de anderen. Herinnering aan en verwerking bij achtergestelde groepen en hun nazaten 606
28. Gênante praktijken en onbetaalde rekeningen. De onthulling van een hypocrisie en de renaissance van het rechtsherstel 638
29. Gesleten emoties, nieuwe clichés en vreemde vergelijkingen. Hoe en waarom de oorlog ook uit Nederland niet verdween 661
30. Voorbij goed en fout? Professionele pogingen tot afstand van het heersend beeld 680

De oorlog die was. Samenvatting en epiloog 703

Noten 725

Bronnen en bibliografie 871

Register 909